

Svensk-Lettiska Föreningen Nr 1 (65) 2014, februari

Ordförande: Martin Ancons, tel 070-292 94 80, e-post: martin@envengi.com
Redaktion: Conny Mörke, Bäverbäcksgård 15, 1 tr, 124 62 Bandhagen
tel 073- 581 77 15, e-post: conny.morke@telia.com
Postgiro: 94 86 93-7, medlemsavgift 150 kr
Hemsida: www.svensklettiska.se

Tillåt mig att få städa klart – **boksläpp med Kjell Albin Abrahamson 18 mars i ABF-huset**

I början av april utkommer Östeuropakännaren Kjell Albin Abrahamsons nya bok *Tillåt mig att få städa klart* som granskar kommunismens roll i Sverige. Svensk-Lettiska föreningen är medarrangör för denna kväll eftersom vi tidigare har uppskattat hans rapporter från och om det kommunistiska Östeuropa.

18 mars kommer Kjell Albin att berätta om den nya boken som går att köpa till förmånspris. Mer information om boken: <http://www.litteraturmagazinet.se/kjell-albin-abrahamson/tillat-mig-att-fa-stada-klart>

Entré: 60 kronor

Tid: tisdag 18 mars kl 18.00

Plats: ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm <http://abfstockholm.se/>

KALLELSE TILL SVENSK-LETTISKA FÖRENINGENS ÅRSMÖTE 2014

Plats: Lettiska Riksförbundet i Sveriges lokaler, Wallingatan 34, 5 tr.

Datum: 2014-04-02

Tid: 18.00

Efter årsmötesförhandlingarna kommer fil.dr. Peteris Timofejevs Henriksson hålla ett kort föredrag om hur Lettland införde sin biståndspolitik i början av 2000-talet. Detta populärvetenskapliga föredrag är baserat på hans tidigare forskning om Lettlands och Sloveniens biståndspolitik.

Efter årsmötet inbjuds till en enklare förtäring

VÄLKOMNA!

Årsmöteshandlingarna (förvaltningsberättelse, revisorernas berättelse, verksamhetsplan med förslag till budget) kommer att finnas tillgängliga för medlemmarna på föreningens hemsida, www.svensklettiska.se fr.o.m. 140326. Inga motioner eller förslag från styrelsen har inkommit till årsmötet. Endast de för dagordningen fastställda punkterna kommer att föreläggas årsmötet.

Succé, succé, succé!

Ja vad annat kan man tala om efter medlemsmötet den 29 januari. Succé för antalet besökare, succé för föredragshållaren och succé för efterföljande mingel.

Cirka 70 besökare infann sig i Estniska huset i Stockholm, i restaurangen för att lyssna på generalmajor och tidigare rektor för Försvarshögskolan, Karlis Neretnieks, som skulle tala över ämnet "Baltisk säkerhet".

Ämnet för Neretnieks föredrag var, vågar jag påstå, tidsanpassat. Alla vi åhörare var starkt medvetna om vad som hade hänt i höstas med Rysslands flygövningar i närheten av och in i svenskt territorium. Och detta utan att vårt luftförsvar reagerade! Att NATOs flyg gick upp var signifikativt, Sverige, inte med i NATO, får förlita sig på att andra tar våra smällar! Därtill den ryska jättelika höstövningen Zapad 2013 alldeles i vår närhet på andra sidan Östersjön. Kanske upp mot 70 000 man i övning mot föraviserade ca 23 000!

Gissa hur glada balterna är för detta. De ser övningen (-arna) som förberedelser för kommande anfall.

Ganska direkt visade det sig att Neretnieks var rätt man för att reda ut alla begrepp på ett förståeligt sätt.

När vi gick hem hade vi alla klart för oss hur illa ställt det är med säkerheten i de baltiska staterna. Och som lök på laxen, hur utsatt lilla Sverige är och vilken betydelse vårt land har för både Ryssland och NATO om det händer något i Baltikum.

Till skillnad från de baltiska staterna har vi numera inget försvar som är värt namnet och då ska vi veta att hur mycket NATO-medlemmar man än är i Estland, Lettland och Litauen, så skulle man i ett skarpt läge ha svårt att hålla emot ett ryskt angrepp. Vår roll då? Jo om Ryssland tänker ta tillbaks de baltiska staterna måste man sätta trupp i Sverige som blir en sköld mot insatser från NATO. Och vise versa, vill NATO säkert garantera att det blir stora svårigheter för Ryssland att återta de baltiska staterna, då måste NATO sätta sig i Sverige.

Och vän av ordning ställer sig frågan hur våra svenska politiker tänkt i dessa så delikata sammanhang?

Vid efterföljande mingel fick alla möjlighet att tala med och ställa frågor till Karlis Neretnieks som frikostigt bjöd på sig själv och allt sitt kunnande i dessa heta frågor.

Sammanfattningsvis succé och en ny nivå att sikta mot för kommande medlemsmöten.

Nedtecknat av en mycket nöjd besökare.

Lars Hjeltman

Svensk-lettiska föreningen stödjer Lettlands Röda kors

Under 2013 stödde Svensk-lettiska föreningen Lettlands Röda kors med ett bidrag till soppköket i Riga. Bidraget omfattade SEK 20 000, vilket kan anses vara en blygsam summa, dock är det en viktig symbolisk handling av solidaritet. Föreningen har redan tidigare bidragit till Röda korsets verksamhet i Lettland. Denna gång äskade föreningen för medlen från Prins Carl Gustafs Stiftelse och utbetalningen skedde i maj 2013.

Trots att Lettland är medlem i EU sedan 2004, drabbades landet hårt av den globala ekonomiska krisen under 2008-2010. Enligt vissa bedömare krympte landets ekonomi med 20 %, vilket föranledde en hög arbetslöshet och en emigrationsvåg till andra EU-medlemsländer. Tack vare de drastiska åtstramningsreformer var Lettlands ekonomi på väg att återhämtas redan 2011. 2012 och 2013 hade Lettland EU:s högsta ekonomiska tillväxt och 2014 införde landet euro som sin valuta. Trots denna verkliga återhämtning är arbetslösheten fortfarande hög runt 11,5 % i slutet av 2013 (i Sverige låg arbetslösheten runt 8 % under samma period) och enligt EU:s statistiska byrå EUROSTAT lever drygt en tredjedel av Lettlands befolkning på tröskeln till socialt utanförskap.

Därför är stöd till alla möjliga välgörenhetsorganisationer av stor vikt. Röda korset har länge drivit ett så kallat "soppkök", vilket innebär att organisationen serverar en näringsrik mat till folk som inte har råd att köpa mat själva. Trots att Röda korset är en av de största civilsamhällsorganisationer i Lettland, är varje bidrag av stor vikt, som organisationens pressekreterare Renars Neimanis skrev

till Svensk-lettiska föreningen. Från föreningens sida kan vi intyga att Röda korset sedvanligt brukar skicka väldigt detaljerade rapporter om hur donationer har bidragit till deras verksamhet. Den inkomna rapporten visar att 100 % av föreningens bidrag har används för inköp av olika livsmedel. Den här gången skickade Röda korset också några bilder över sin verksamhet.

Péteris Timofejevs Henriksson

Esterna firade sin nationaldag på ABF-huset lördagen den 22 februari

Vi hade ju alla fått en vänlig inbjudan till esternas nationaldag. Jag tackade ja då jag gärna ville se hur de ordnar sitt firande. Vi letter bjuder ju alltid på champagne och piroger men här hade en kaffebuffé dukats upp med allsköns utsökta specialiteter. Programmet inleddes med Sveriges nationalsång och därefter talade ambassadör Jaak Joerüüt och professor Li Bennich-Björkman från Uppsala Universitet som är det universitet där man kan läsa estniska språket. Lettiska och litauiska läser man däremot på Stockholms Universitet.

Estniska Kulturskolans förtjusande finklädde elever sjöng och läste dikter. Något man nästan aldrig ser numera var att flickorna neg efter sitt resp framträdande. Nostalgiskt mindes jag min egen barndom då flickor fick niga varje gång de skulle hälsa eller tacka för något.

Stockholms Estniska Kör på 40 personer sjöng och Toomas Tuulse (son till den legendariske professorn i konsthistoria Armin Tuulse) spelade piano.

Folkdanslaget VIRVEL dansade i sina färgrika dräkter, en dans t o m till ackompanjering av kören. Mycket stiligt.

Teatergruppen VARIUS bestod av främst tre herrar i frack som dansade, spexade och sjöng med mycket humor av publikens jubel att döma. Så sjöng en av herrarna den klassiska schlagern Ramona hållandes en vit ros i handen. Plötsligt kliver han ner från scenen, går fram till mig av alla människor och överränner rosen. Så hedrad jag kände mig!

En flicka och en gosse från Estniska Skolans Ungdomsband sjöng inlevelsefullt HERO OF WAR innan programmet avslutades med den estniska nationalsången.

Slutligen fick jag en pratstund med Mai Raud, specialist på baltiskt silver. För en del år sedan då jag arbetade som intendent på Eskilstuna Konstmuseum bad vi henne hålla föredrag om just baltiskt silver. Festligheterna fortsatte på ESTER, esternas restaurang, på Wallingatan. Det blev en eftermiddag att minnas.

Diana Krumins Engstedt

Årets antikmässa i Älvsjö

Fyra graverade brännvinsbägare och ett saltkar på kulfötter från Riga.

Ett evenemang jag inte vill missa är den årliga antikmässan. Där kan man bekanta sig med de underbaraste antika möbler, armaturer, mattor men också med fler och fler montrar med 1900-talsföremål och vintageklädesplagg såsom spets- och tyllklänningar, skor och pälsjackor. Även en del i publiken stilar omkring i sin mormors gamla gåbortklänning. Där hålls många föredrag i varierande ämnen.

En hel del konst finns, även trädgårdskonst, och ett stort antal många sagolikt vackra kinesiska föremål från olika perioder. Numera lär kinesiska handlare komma till Sverige för att köpa tillbaka kinesiska objekt som genom Ostindiska Kompaniet exporterades hit från Kina för flera hundra år sedan.

Personligen håller jag alltid utkik efter silverföremål. En god vän som är psykolog har förklarat för mig mitt nästan maniska intresse för silver. Min familj flydde med båt över Östersjön till Sverige hösten 1944. Det blåste upp till storm som tilltog mer och mer. Så ropar kaptenen att nu kastar vi alla koffertar som staplats på däck över bord, bland dem min familjs silverkoffert. Det gällde att rädda liv så vad spelar väl en väska med silver för roll, men, förlusten etsade sig in i mitt huvud och sitter där ännu. Allra mest åtråvärda för mig är silverföremål med lettiska stämplarna från 20-, 30-talet. Vaser, hållare för teglas (man drack då oftare te än kaffe), sockerskålar, cigarettetuier, allt i silver, var exempelvis vanliga 50-årsresenter under Lettlands första självständighetstid. Sådana objekt finner man mera sällan på mässan här men det lönar sig att botanisera i Rigas antikaffärer.

Salt- och pepparströare samt servetteringar från Riga.

Diana Krumins Engstedt